

milieuondernemer socia
milieuondernemer milie
vikkeling sociale tewer
aarde milieuondernem
zame ontwikkeling soc
de milieuondernemer n
ale economie duurzame
stelling meerwaarde m
economie duurzame or
milieu milieuondernem
ner milieu sociale econ
sociale tewerkstelling m
r milieu sociale econor
uurzame ontwikkeling
aarde milieuondernem
rwaarde duurzame ont
milieu meerwaarde mil
economie duurzame or
illing sociale tewerkste
ner milieu sociale econ
eerwaarde sociale tew
ndernemer milieu soci
vikkeling sociale tewer
ndernemer milieu soci
stelling duurzame ont
meerwaarde milieuond
onomie duurzame ont
milieuondernemer mee
r milieu sociale econor
sociale tewerkstelling m
r milieu sociale econor
sociale tewerkstelling sc
milieuondernemer milie
e ontwikkeling sociale
KOMOSIE vzw lerneme
Uitbreidingstraat 4700
2600 Berchem nemer n
tel. +32 3 281 03 30
info@komosie.be ner n
www.komosie.be zam
BTW BE 0453 093 037
Fortis 001-2067390-08
meerwaarde milieuond
sociale economie duur
stelling meerwaarde m
economie duurzame or
Projecten van **KOMOSIE**:
tewerkstelling sociale e

Overzicht van de sector voedselhulp of (sociaal) aan de slag met voedseloverschotten en wie organiseert wat in Vlaanderen **rapport**

i.k.v. het overleg 'Toegang tot voldoende en gezonde voeding voor mensen
in armoede o.l.v. Minister Homans'

In opdracht en met steun van

Vlaanderen
verbeelding werkt

 foodsavers

 energiesnoeiers

 de kringwinkel

zame ontwikkeling soc
milieuondernemer milie
tewerkstelling duurzame
stelling meerwaarde m
economie duurzame or
lernemer tewerkstellin

Etienne Rubens
10/04/2017

1 Inhoudstafel

1 Inhoudstafel	2
2 Inleiding / Situering	3
3 Beschrijving van de sector (sociaal) aan de slag met voedselverlies en de voedselhulpsector	3
3.1 Inleiding	3
3.2 Diversiteit sector	4
3.3 Schematisch overzicht	4
3.4 Analyse per subsector	5
3.4.1 Voedselbedelingsinitiatieven	5
3.4.2 Sociale kruideniers	6
3.4.3 Sociale (buurt)restaurants	7
3.4.4 Distributieplatformen	8
3.4.5 Sociale economie bedrijven die voedseloverschotten verwerken	9
3.4.6 Reguliere initiatieven aan de slag met voedseloverschotten	9
4 Wie organiseert welk overleg of projecten rond voedselverlies in Vlaanderen /België?	9
4.1 Inbedding van het thema voedselverlies in het Vlaamse beleid en governance	9
4.1.1 De Vlaamse overheid	9
4.1.2 De Ketenroadmap en het Ketenplatform Voedselverlies	10
4.1.3 Het Vlaams actieplan Armoedebestrijding	11
4.2 Schematisch overzicht van initiatieven en activiteiten	11
4.3 Concrete initiatieven en activiteiten rond voedselverlies door of met steun van Vlaams Minister voor Armoedebestrijding	13
4.3.1 Vlaams overleg 'Toegang tot voldoende en gezonde voeding voor mensen in armoede o.l.v. Minister Homans'	13
4.3.2 Projectoproep 'Maaltijden gekoppeld aan integrale gezinsondersteuning'	14
4.3.3 KOMOSIE als expertisecentrum Sociaal aan de slag met voedseloverschotten	14
4.3.4 Sociaal distributieplatform Depot Margo + Stuurgroep	15
4.3.5 Hefboomprojecten + Stuurgroep	15
4.3.6 De Schenkingsbeurs	15
4.4 Andere initiatieven vanuit/i.s.m. Vlaamse overheid	16
4.4.1 Studie- en netwerkdagen rond voedselverlies	16
4.4.2 Aanspreekpunt Lokale Voedselstrategie	16
4.4.3 Vlaams netwerk Lokale overheden tegen voedselverlies	17
4.4.4 Zero Food Waste Vlaanderen – Samen innoveren	17
4.4.5 Restjesfabriek	18
4.5 Andere bestaande Vlaamse, regionale en lokale initiatieven sociaal aan de slag met voedseloverschotten of voedselhulp	18
4.5.1 Lerend netwerk Sociale kruideniers	18
4.6 Federale initiatieven m.b.t. voedseloverschotten, voedselveiligheid en/of voedselhulp	19
4.6.1 FEAD-overlegcomité	19
4.6.2 Regelgeving voedselveiligheid + groepsopleidingen	19
5 Bijlagen	20
5.1.1 Bijlage 1: Actiefiche 10_04_02 Sociaal aan de slag met voedseloverschotten uit het Vlaams Actieplan armoedebestrijding 2015-2019.	20
5.1.2 Bijlage 2: Samenstelling Stuurgroep Hefboomprojecten	20
5.1.3 Bijlage 3: Activiteiten 2017 georganiseerd door KOMOSIE als expertisecentrum en aanspreekpunt rond sociaal aan de slag met voedselverlies	21

2 Inleiding / Situering

Zie je soms ook niet meer het bos door de bomen in het voedseloverschotten-landschap in Vlaanderen? Weet je niet goed wie er allemaal werkt in de sectoren voedselhulp of sociaal aan de slag met voedseloverschotten? Hoe ziet dat 'landschap' er uit in Vlaanderen (Vlaams/regionaal/lokaal) en België (federaal). En welke overleggen en projecten worden er rond dit thema georganiseerd die relevant kunnen zijn voor mij?

Dit rapport bestaat uit 2 delen:

1. Ten 1^e beschrijven we de sector (sociaal) aan de slag met voedselverlies en de voedselhulpsector. Wie is hier allemaal in actief en waarmee?
2. Ten 2^e leggen we uit wie welke overleggen of projecten organiseert rond voedselverlies en -hulp in Vlaanderen.

Elk deel start met een inleiding en een schematisch overzicht, gevolgd door detailinfo. Bij elk punt wordt waar mogelijk voor meer informatie doorverwezen naar bepaalde websites of organisaties.

Vlaams Minister voor armoedebestrijding en sociale economie Liesbeth Homans ambiert in haar beleidsnota Armoedebestrijding o.a. initiatieven om de toegang tot voldoende en gezonde voeding voor mensen in armoede te realiseren. Ook deze initiatieven komen aan bod in deze nota.

Dit rapport is opgesteld door KOMOSIE vzw (Koepel van Milieu-ondernemers in de Sociale Economie) in het kader van onze opdracht als informatiepunt expertisecentrum rond sociaal aan de slag met voedselverlies. Zijn we bepaalde initiatieven vergeten te vernoemen? Beschik je over andere of actuelere cijfers of informatie? Laat 't ons weten zodat we deze nota up to date kunnen houden. Alle feedback en aanvullingen zijn welkom bij voedselverlies@komosie.be.

3 Beschrijving van de sector (sociaal) aan de slag met voedselverlies en de voedselhulpsector

3.1 Inleiding

Voedsel dient in principe voor iedereen in voldoende mate toegankelijk te zijn. Herverdeling van voedseloverschotten via sociale (noodhulp)organisaties naar mensen in armoede is een mogelijkheid en voor sommige mensen in armoede zelfs (tijdelijk) de enige toegang tot voeding. Door bestaande voedseloverschotten veilig toegankelijk te maken voor kansengroepen kan hen gezonde, goedkope en gevarieerde voeding aangeboden worden, die ze zich anders niet zouden kunnen veroorloven. Dit in afwachting van een meer structurele oplossing (die een persoon die nu in armoede leeft een geregeld inkomen geeft zoals bv. via tewerkstelling).

In de voorbije jaren zagen we een toenemende aandacht zowel bij bedrijven uit de voedingssector om te schenken als bij initiatieven vanuit burgers of organisaties om (sociaal) aan de slag te gaan met voedseloverschotten. Gezien de huidige knelpunten op het terrein is er zeker nog ruimte voor opschaling en optimalisering.

Daarnaast is het schenken en herverdelen ook een manier om voedselverliezen te voorkomen. Het voorkomen van voedselverliezen aan de bron en voedseloverschotten alsnog gebruiken voor (of herwerken tot) humane voeding, staat bovenaan de cascade van waardebehoud. Sociaal aan de slag gaan met voedsel is een volwaardige strategie om voedselverlies te voorkomen omdat het voedsel wordt gevaloriseerd zoals het bedoeld is, met name voor humane consumptie (dit staat los van de sociale voordelen). Sociaal aan de slag gaan met voedseloverschotten valt dus onder preventie en is een hoogwaardigere 'bestemming' dan de andere valorisaties (veevoeder, materiaal, energie, enz.).

De beschrijving van de sector werd aangeleverd door KOMOSIE (2016). Bijkomende info is o.a. terug te vinden in de Masterproef van Helena Goubert (UGent, 2016), met als titel, "Voedselbank bewaakt de voedselveiligheid: zijn alle voedselresten welkom?", waarin een schematisch overzicht is opgesteld van de donatie-/acceptatieketen in Vlaanderen/België dat ook in dit rapport opgenomen is.

3.2 Diversiteit sector

Er is een hele diversiteit aan activiteiten die uitgevoerd worden door organisaties/initiatieven die sociaal aan de slag gaan met voedseloverschotten in Vlaanderen.

De belangrijkste soorten activiteiten

1. Voedselbedelingsinitiatieven
2. Sociale kruideniers
3. Sociale (buurt)restaurants
4. Voedselbanken en andere sociale distributieplatformen: fysiek of online
5. Verwerking tot nieuwe langer houdbare producten
6. Kookactiviteiten/-workshops/volkskeukens ...)

... en mengvormen en afgeleiden.

De initiatiefnemers hiervan zijn zeer divers:

- Armoedeverenigingen (verenigingen waar armen het woord nemen, welzijnsschakels ...)
- Verenigingen uit het middenveld (welzijns- of milieuorganisaties zoals VELT vzw, Samenlevingsopbouw ...)
- Vrijwilligers/-organisaties
- Sociale economie bedrijven
- Lokale besturen – OCMW's
- (Jonge, nieuwe) ondernemers
- ...

De 4 eerste types activiteiten (voedselbedelingsinitiatieven, sociale kruideniers, sociale restaurants, voedselbanken en sociale distributieplatformen) beschouwen we doorgaans als activiteiten van de sector voedselhulp / voedselondersteuning¹.

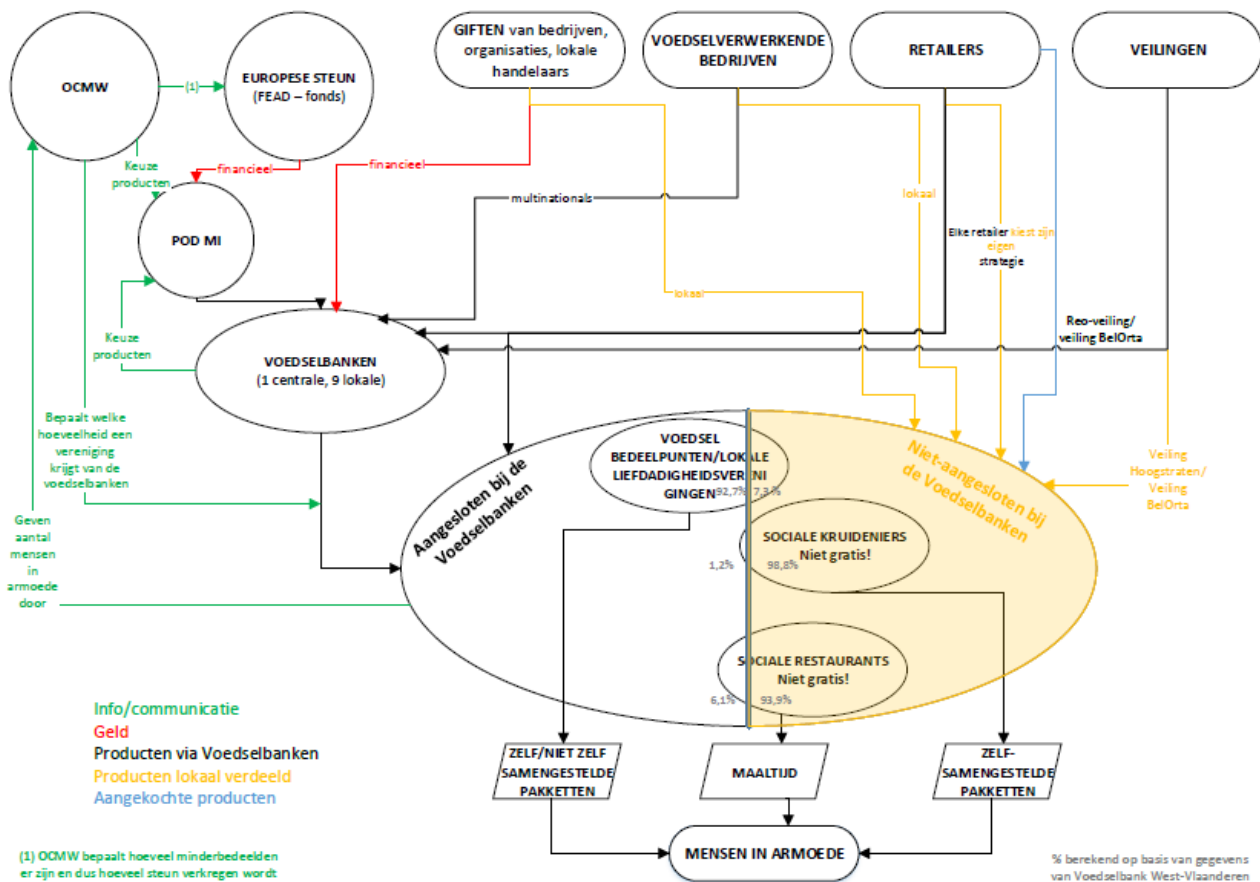
Deze organisaties herverdelen niet alleen overschotten/ontvangen voeding, maar:

- Enerzijds kopen ze ook zelf voedsel aan, al dan niet aan voordeliger tarief, om een divers aanbod te kunnen voorzien in functie van de noden van de doelgroep. Bij bv. sociale kruideniers en sociale restaurants is gemiddeld het aandeel aangekochte voeding (veel) groter dan het aandeel overschotten/ontvangen voeding.
- Anderzijds verdelen veel voedselbedelingsinitiatieven ook EU-producten i.k.v. het FEAD (Fund of European Aid to the Most Deprived – Fonds voor Europese hulp aan Minstbedeelden). De POD Maatschappelijke Integratie beheert dit fonds voor België. Zij kopen hiermee via aanbestedingen basisvoedingsproducten aan die vervolgens via de OCMW's en via voedselbanken aan sociale organisaties verdeeld worden, die deze gratis verdelen aan mensen in armoede. Dit zijn dus geen overschotten, maar nieuw aangekochte producten.

3.3 Schematisch overzicht

In het schematisch overzicht hieronder vindt u de subsectoren en actoren in de sector van de voedselondersteuning incl. waar schenkingen vandaan komen en de onderlinge verbanden.

¹ Opm. ivm terminologie: de term 'voedselhulp' of 'noodhulp' heeft een caritatieve connotatie (afhankelijkheid/hulpeloosheid van de ontvangende persoon enz.). Daarom prefereren verschillende van deze organisaties de generiekere term 'voedselondersteuning' (die ook meer de mogelijkheden/sterkten van de ontvangende persoon benadrukt enz.)

Bron: Masterproef Helena Goubert, Academiejaar 2015-16, UGent, 'Voedselbanken bewaakt de voedselveiligheid: Zijn alle voedselresten welkom?'

3.4 Analyse per subsector

KOMOSIE maakte een totale inventaris van alle voedselhulpinitiatieven in Vlaanderen. Dit gebeurde op basis van de gegevens uit de Sociale kaart (www.desocialekaart.be)², aangevuld met de lijsten van de Vlaamse voedselbanken en sociale kruideniers Vlaanderen, eigen emaildistributielijsten en diverse publicaties of websites met relevante adresgegevens. In totaal inventariseerden ze een 370 à 450 voedselhulporganisaties in het hele Vlaamse gewest.

Hieronder bespreken we elk van de types activiteiten in meer detail en het aantal organisaties en begunstigden.

3.4.1 VOEDSELBEDELINGSINITIATIEVEN

Voedselbedelingsinitiatieven herverdelen de ontvangen voeding, soms in de vorm van voedselpakketten maar steeds meer mogen de klanten zelf een keuze maken. De meerderheid van de initiatiefnemers zijn private liefdadigheidsverenigingen (Sint-Vincentius, Welzijnsschakels ...). Zij werken met veel vrijwilligers. Maar er zijn ook CAW's, OCMW's, en enkele sociale restaurants en sociale kruideniers, die voedsel gedeeltelijk gratis bedelen.

De grote meerderheid is aangesloten bij 1 van de 5 provinciale Voedselbanken (afgekort VB). Er zijn in Vlaanderen 5 Voedselbanken actief, provinciaal georganiseerd. Er zijn ook heel wat voedselondersteuningsinitiatieven die geen lid van een Voedselbank zijn en helemaal zelf het voedsel bij elkaar brengen. O.b.v. een vergelijking tussen de lijsten van de Voedselbank en die van FEAD (POD maatschappelijke integratie) schat Komosie dat er nog 33

² De 2 relevantste categorieën binnen cat. 15. Armoede en kansarmoede zijn "15.02.03 Materiële hulpverlening en voedselbedeling" en "15.02.02 Sociale restaurants". Deze lijsten bevatten echter geen info over het aantal begunstigden die zij bereiken.

private voedselondersteuningsinitiatieven zijn die geen lid zijn van een Voedselbank. Daarnaast zijn nog 10tallen OCMW's ook bezig met voedselondersteuning in de vorm van voedselbedeling, sociaal restaurant of sociale kruidenier. Deze zijn doorgaans niet aangesloten bij de voedselbanken. Een kwantitatief overzicht van deze analyse vindt u in de tabel hieronder.

Tabel 1: Overzicht voedselbedelingsinitiatieven in Vlaanderen, 2015

Provincie	# bij VB aangesloten verenigingen in 2015				Voedselbedelingsinitiatieven niet bij VB aangesloten (bv. CAW ...)	Totaal aantal voedselbedelingsinitiatieven in Vlaanderen
	totaal	#begunstigde personen in 2015	waarvan sociale kruidenier	waarvan sociaal restaurant		
<i>formule</i>	(1)		(2)	(3)	(4)	(5) = (1) + (4) - (2) - (3)
Vlaamse Brabant	16	3.364	1	6	2	11
Antwerpen	62	16.787	1	6	7	62
Limburg	49	10.640	0	1	0	48
Oost-Vlaanderen	69	11.548	2	10	20	77
West-Vlaanderen	80	13.275	1	6	4	77
Totaal	276	55.614	5	29	33	275

Bron: KOMOSIE o.b.v. cijfers van o.a. de Belgische federatie van voedselbanken en de POD Maatschappelijke Integratie

3.4.2 SOCIALE KRUIDENIERS

Sociale kruideniers doen ook aan voedselondersteuning voor mensen in armoede. Er zijn in 2016 in totaal zo'n 40 sociale kruideniers in Vlaanderen. Op 308 gemeenten is er dus een sociale kruidenier in ongeveer 13% van de Vlaamse gemeenten. Er is een duidelijke groei van het aantal sociale kruideniers. In een 7-tal gemeenten wordt de opstart van een sociale kruidenier voorbereid, in minstens 3 gemeenten lopen nog verkennende gesprekken en op een 5-tal plaatsen is een bestaande hulporganisatie 'in overgang' naar het concept van sociale kruidenier. In veel gevallen is een SK een initiatief van het lokale OCMW, maar er zijn ook veel private initiatiefnemers (Samenlevingsopbouw, Sociaal Winkelpunt ...).

Een groot deel ervan (± 21) is in 2015/2016 aangesloten bij Sociale kruideniers Vlaanderen. In hun visie willen sociale kruideniers een structureler alternatief voor klassieke noodhulp bieden. Een verschil met de (meeste) andere voedselbedelingsinitiatieven is dat de klanten in principe een lage bijdrage betalen voor de producten die ze kiezen. Ze zijn te beschouwen als een sociale buurtwinkel tegen armoede. Ontmoeting organiseren maakt een essentieel deel uit van het concept.

Meer info over het concept sociale kruidenier en deze 'federatie' vind je op www.socialekruideniersvlaanderen.be

De tabel hieronder is opgesteld in het kader van een sectorbevraging uitgevoerd in 2014 bij de 18 sociale kruideniers die destijds aangesloten waren bij SKV. U vindt er het aantal begunstigden per provincie, met het verschil tussen het totaal aantal bereikte gezinnen op jaarbasis en het aantal actieve gezinnen (= met geldige (tijdelijke) toegangspas op dat moment)³. Er is een kleine mate van overlap qua aantal bereikte personen tussen deze cijfers en de voorgaande want 5 SK van deze 18 zijn aangesloten bij een voedselbank. Het totaal aantal bereikte of actieve gezinnen bij de huidige 40 sociale kruideniers in Vlaanderen zal wel een stuk hoger liggen dan de aantallen in deze tabel die slechts 18 sociale kruideniers omvatten.

³ Het aantal 'bereikte' gezinnen is logischerwijs steeds hoger dan het aantal 'actieve' gezinnen omdat gezinnen doorgaans slechts tijdelijk (bv. 6 maanden) toegang krijgen tot de sociale kruidenier, waarna er terug een sociaal of inkomensonderzoek gebeurt alvorens de toegang eventueel te verlengen of niet.

Tabel 2: Sociale kruideniers in Vlaanderen en doelbereik, per provincie, 2014

Provincie	Aantal SK's ⁴	Totaal aantal bereikte gezinnen	Totaal aantal 'actieve' gezinnen
Provincie Antwerpen	9	2.510	1.714
Provincie Oost-Vlaanderen	5	534	484
Provincie Limburg	1	350	175
Provincie Vlaams-Brabant	2	1.100	252
Provincie West-Vlaanderen	1	1.060	139
Totaal	18	5.554	2.764

Bron: Sociale Kruideniers Vlaanderen, juni 2014

3.4.3 SOCIALE (BUURT)RESTAURANTS

In de brochure "[Sociaal aan de slag met voedseloverschotten](#)" (L.Vandevort, april 2013) wordt melding gemaakt van 150 sociale restaurants in Vlaanderen. Inmiddels zijn er in 33 Limburgse gemeenten ook ruim 66 dorpsrestaurants actief (www.rimo.be/dorpsrestaurants). De studie van Tuur Ghys en Stijn Oosterlynck (OASes-UA, 2014) spreekt over 90 sociale restaurants in Vlaanderen als men enkel die restaurants telt die niet alleen daklozenopvang zijn en die minimum 2 dagen per week open zijn. De bestaande cijfers geven in ieder geval aan dat er nood is aan gezonde maaltijden tegen een lage prijs.

Volgens dezelfde hierboven vermelde studie werkt slechts 12% van de sociale restaurants enkel met vrijwilligers. De rest beschikt over een mix van statuten qua arbeidskrachten. Deze cijfers geven duidelijk aan dat sociale tewerkstelling een wezenlijk deel is van de sociale restaurants.

KOMOSIE schat, o.b.v. een vergelijking tussen de lijsten van aangesloten verenigingen bij de Voedselbanken en de eigen sector kennis, in dat er hiervan in totaal zo'n 29 sociale restaurants aangesloten zijn bij de Voedselbanken.

De definitie van een sociaal restaurant is dat het gezonde en betaalbare maaltijden aanbiedt aan gedifferentieerde prijzen, die duidelijk en transparant zijn. D.w.z. dat mensen in armoede en eventuele andere doelgroepen (bv. senioren...) een lagere prijs betalen. Het is eveneens de bedoeling dat er een sociale mix is van klanten in een sociaal restaurant.

Er zijn ook 22 initiatieven van 21 sociale organisaties (meestal op initiatief of met steun van OCMW) die maaltijden aanbieden aan kinderen gekoppeld aan integrale gezinsondersteuning. Dit n.a.v. een oproep van Vlaams Minister voor Armoedebestrijding Liesbeth Homans in 2015. Deze initiatieven werden in deze projectoproep ook gestimuleerd om met voedseloverschotten aan de slag te gaan.

Daarnaast zijn er nog diverse restaurants of andere horeca-uitbatingen die wel sociale tewerkstellings-/activeringsinitiatieven zijn, maar geen gedifferentieerde prijzen hanteren. Ze richten zich doorgaans niet specifiek naar personen in armoede maar naar een breder publiek en hanteren 1 tarief. Deze initiatieven zijn hieronder opgenomen (zie 2.2.5. hieronder).

In tegenstelling tot voedselbedelingsinitiatieven, zijn weinig sociale restaurants en sociale kruideniers lid van de Voedselbanken. De belangrijkste voorwaarde om producten van de Voedselbanken te kunnen ontvangen, is immers dat de lokale sociale organisaties deze gratis dienen uit te delen. Dit is vaak moeilijk te realiseren voor deze organisaties daar ze ook onkosten hebben, bv. transport of om te kunnen professionaliseren. Door een kleine bijdrage te betalen in combinatie met keuzevrijheid, behouden de begunstigden ook hun waardigheid en hun rechten als consument. Bovendien krijgen de voedingswaren door deze financiële bijdrage een meer symbolische waarde en zullen ze minder snel worden verspild.

⁴ Naast de 18 SK's aangesloten bij SKV zijn er meerdere (nog) niet-aangesloten sociale kruideniers.

3.4.4 DISTRIBUTIEPLATFORMEN

Voedselbanken

Vlaanderen telt 5 provinciale voedselbanken, aangesloten bij de Belgische Federatie van voedselbanken.

Tabel 3: Provinciale voedselbanken

naam VB	Provincie
VB Brussel Brabant (VBB)	Vlaams-Brabant
VB Antwerpen-Mechelen-Turnhout (VB AMT)	Antwerpen
VB Limburg (VBL)	Limburg
VB Oost-Vl. (VBO)	Oost-Vl.
VB West-Vl. (VBW)	Wes-Vl.

Bron: Belgische federatie van voedselbanken

Het aantal door Voedselbanken in België geholpen minderbedeelden is sterk gestegen, van 122.135 personen in 2013 over 138.557 in 2015 tot 143.287 in 2016. Dit betekent een toename van zowat 7% in 3 jaar tijd. Tien jaar geleden bedroeg het aantal geholpen minderbedeelden nog 106.500. De 9 Belgische voedselbanken werken met 230 vrijwilligers en 15 sociale contractuelen. De verdeling gebeurt via 629 erkende caritatieve verenigingen. Hun werkingskost bedraagt 0,14 euro/kg. Op Vlaams niveau gaat het om 276 caritatieve verenigingen en worden er 55.614 minderbedeelden geholpen.

Sociale distributieplatformen

Daarnaast zijn er in diverse steden en regio's de laatste jaren ook regionale/lokale/provinciale logistieke sociale distributiecentra ontstaan, in ontwikkeling of worden onderzocht. Zij overkoepelen een bepaalde regio waarin ze samenwerken met verschillende sociale organisaties. Dit kan gaan over een stad of over een aantal gemeenten. De distributiecentra richten zich o.a. specifiek op de lokale/regionale logistieke inzameling van voedseloverschotten en verdeling aan voedselhulp- en sociale organisaties in hun regio. Zij voeren hun activiteiten zoveel mogelijk uit in overleg met de Voedselbank.

Vandaag zijn een 8-tal sociale distributieplatforms werkzaam en/of in verdere uitbouw en/of in fase van onderzoek):

- stad Antwerpen
- stad Gent
- stad Kortrijk (project Food ACT) (en W13 in Zuid-West-Vlaanderen)
- VoedSaam vzw in het Waasland (<http://www.interwaas.be/projecten/voedsaam>)
- depot Margo (van Samenlevingsopbouw RIMO Limburg) in Limburg (www.depotmargo.be),
- Sociale Kruidenier Vlaams Brabant (RISO + Leuven Klimaat Neutraal)
- Slaatje Praatje (mobiele sociale kruideniers voor 5 gemeenten Berlare, Buggenhout, Laarne, Waasmunster en Wichelen).
- De Kringwinkel Zuiderkempen

Het initiatief hiervoor komt meestal van lokale of regionale besturen, sociale economie organisaties of Samenlevingsopbouw. Lokale of regionale besturen engageren zich mee vanuit hun doelstellingen inzake milieu, armoedebestrijding en/of sociale economie.

Online platformen

Naast deze fysieke distributieplatformen zijn er ook online platformen, zoals de Schenkingsbeurs (www.schenkingsbeurs.be). De Schenkingsbeurs vergemakkelijkt voedselschenken aan voedselhulp- en sociale organisaties door bedrijven die voedseloverschotten hebben in contact te brengen met organisaties die graag voedselschenken willen ontvangen. Dit platform biedt verschillende professionele tools aan, die aangepast zijn aan de activiteiten en noden van schenkers en sociale organisaties. Zo is er een interactieve kaart waarop lokale voedselhulp- en sociale organisaties zich kenbaar kunnen maken, en is er de mogelijkheid om zowel systematisch te schenken als via occasionele aankondigingen. De Schenkingsbeurs werd officieel gelanceerd eind oktober 2015. Er zijn intussen (d.d. oktober 2015) al 342 voedselhulp- en sociale organisaties die zich hebben ingeschreven over heel België, waarvan zo'n 142 uit Vlaanderen.

3.4.5 SOCIALE ECONOMIE BEDRIJVEN DIE VOEDSELOVERSCHOTTEN VERWERKEN

Naast de 10tallen sociale economie bedrijven/organisaties die een sociaal (buurt)restaurant uitbaten, zijn er nog een 20tal sociale tewerkstellings-/activeringsinitiatieven actief in de verwerking van voeding. Een groeiend deel daarvan werkt ook met voedseloverschotten.

- Bv. uitbating van een restaurant of andere vorm van horeca (bedrijfsrestaurants, traiteur ...). Bv. Waak, SPIT en Den Azalee gebruiken ook kwalitatieve voedseloverschotten bij de bereiding van hun soep/maaltijden/gerechten.
- Bv. Valorisatie van voedseloverschotten of nevenstromen door ze te verwerken tot langer houdbare producten (bv. SOWEPO, Sense, De Winning Maatwerk, Werkspoor vzw).

Daarnaast zijn er nog een 15tal sociale economie bedrijven (voornamelijk beschutte werkplaatsen) actief in de verpakking, assemblage/conditionering van voeding als onderaannemer voor voedingsbedrijven. Het gaat hier doorgaans niet om voedseloverschotten. Enkelen (bv. sociale werkplaats Spoor 2) hebben ook een toegangspas voor BelOrta en halen dus ook groenten op bij BelOrta voor verdeling aan hun doelgroepmedewerkers (mensen die een lange afstand tot de arbeidsmarkt hadden).

De sector van de sociale economie stelt in Vlaanderen ruim 25.000 mensen tewerk en telt ongeveer 500 ondernemingen. Meer info: www.socialeconomie.be.

3.4.6 REGULIERE INITIATIEVEN AAN DE SLAG MET VOEDSELOVERSCHOTTEN

Naast deze sociale initiatieven zijn er in de laatste jaren ook reguliere initiatieven van (vaak jonge) ondernemers of particuliere vrijwillige initiatieven ontstaan die (vaak commercieel en al dan niet ook sociaal) aan de slag gaan met voedseloverschotten en waarbij de reductie van voedselverlies deel is van de corebusiness. Sensibilisering van het grotere publiek rond voedselverspilling is doorgaans ook een doelstelling.

- Voorbeelden van ondernemers zijn Refruit (www.refruit.be), Rekub (www.rekub.be), Eatmosphere (www.eatmosphere.be), Act4Change, Wonky, FoodWe, Gleaning Network Belgium ...
- Voorbeelden van particulieren/vrijwilligers: bv. weggeeffrigo's, soepcafés, Facebookgroepen die overschotten tussen particulieren uitwisselen, enz.

Het Food Waste Innovation Network (www.foodwin.org) ondersteunt en verbindt dergelijke initiatieven. Daarnaast organiseert het activiteiten (Food waste challenges, informatieverbreiding ...) om dergelijke initiatieven te stimuleren.

Contactgegevens/-persoon: Joris Depouillon - joris@foodwin.org - +32 473 79 49 69

4 Wie organiseert welk overleg of projecten rond voedselverlies in Vlaanderen /België?

4.1 Inbedding van het thema voedselverlies in het Vlaamse beleid en governance

4.1.1 DE VLAAMSE OVERHEID

Voedselverlies wordt gezien als een beleidsdomeinoverschrijdend thema. Daarom heeft de Vlaamse overheid ook een **interdepartementale Werkgroep Voedselverlies (IWW)** opgericht met vertegenwoordigers vanuit de verschillende relevante overheidsdiensten. De bekendste initiatieven van de Vlaamse overheid rond voedselverlies zijn:

- Een driemaandelijkse e-zine voedselverlies dat je op de hoogte houdt van alles wat reilt en zeilt rond voedselverlies in binnen- en buitenland (komende studiedagen, nieuwe onderzoeksresultaten en internationale ontwikkelingen ...). Inschrijven kan [hier](#).
- De opzet en (mede)ondertekening van de Vlaamse Ketenroadmap (zie lager)

De meeste initiatieven van de Vlaamse overheid worden gebundeld op de portaalwebsite www.voedselverlies.be. Dit omvat o.a.:

- Objectieve informatie over voedselverlies in Vlaanderen
 - o <http://www.voedselverlies.be/voedselverlies-in-vlaanderen-0>
 - o met o.a. een lijst van publicaties door de Vlaamse overheid rond het thema

- Informatie wat de consument thuis kan doen om voedselverlies te beperken
 - o <http://www.voedselverlies.be/wat-je-thuis-kan-doen>
- Informatie over de Ketenroadmap Voedselverlies
 - o www.voedselverlies.be/wat-wij-eraan-doen
- Info voor professionals in de voedingssector
 - o www.voedselverlies.be/voor-professionals
 - o Gerangschikt per schakel in de keten
 - o Alsook info voor sociale organisaties en lokale overheden

Interdepartementale Werkgroep Voedselverlies (IWW)	<ul style="list-style-type: none"> • Overleggroep binnen de Vlaamse overheid • Komt enkele keren per jaar samen • Dagdagelijkse werking/coördinatie : Kerngroep (=leden LNE, OVAM, LV, WVG)⁵ • Voorzitter en secretariaat: LNE
Kerngroep	<ul style="list-style-type: none"> • leden LNE, OVAM, LV, WVG • voorzitter/secretariaat: LNE • komt maandelijks samen

→ Meer info: www.voedselverlies.be

4.1.2 DE KETENROADMAP EN HET KETENPLATFORM VOEDSELVERLIES

De [Ketenroadmap voedselverlies 2015-2020](#) (732 kB) is een actieplan om de voedselverliezen in Vlaanderen tegen 2020 met 15 procent te verminderen.

Op 31 maart 2014 gaven de Vlaamse Regering en de keten-partners Boerenbond, FEVIA Vlaanderen, Comeos Vlaanderen, Horeca Vlaanderen en OIVO met de [engagementsverklaring voedselverlies](#) (444 kB) aan een ambitieus engagement te willen opnemen om voedselverlies verder terug te dringen. Deze ambitie werd door de negen partners vertaald in een actieplan dat op 3 april 2015 werd ondertekend.

De komende vijf jaar worden **9 actieprogramma's** uitgevoerd met **57 acties** om voedselverliezen in de hele keten terug te dringen. Daarvan zijn er 2 actieprogramma's die rechtstreeks betrekking hebben op sociaal aan de slag met voedselverlies, nl:

- o Actieprogramma 6: nieuwe samenwerkingsmodellen tussen reguliere en sociale economie
- o Actieprogramma 7: het schenken van voedseloverschotten promoten en begeleiden.

Om de afstemming en samenwerking tussen de diverse schakels in de voedingssector en de Vlaamse overheid in goede banen te leiden en in bijzonder om de uitvoering van de Ketenroadmap te kunnen opvolgen is het Ketenplatform Voedselverlies opgericht.

⁵ LNE = departement Leefmilieu, Natuur en Energie, OVAM = de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij, LV = departement Landbouw en Visserij, WVG = dep. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Ketenplatform	<ul style="list-style-type: none"> • Samengesteld uit de ketenpartners die de Ketenroadmap ondertekenden + de (interdepartementale werkgroep Voedselverlies van de Vlaamse overheid • Boerenbond is voorzitter (sinds 1/4/17, jaarlijks wisselend), Dep LNE verzorgt het secretariaat. • Kerngroep VO (=leden LNE, OVAM, LV, WVG) neemt voor de Vlaamse overheid deel aan ketenplatform. • Ze vergaderen enkele keren per jaar over de grote lijnen of een specifiek thema. Opvolging en inhoudelijk werk gebeurt tussendoor en/of in aparte werkgroepen/overlegmomenten.
----------------------	---

Het opvolgen van deze interdepartementale werkgroep vanuit het Departement WVG gebeurt vanuit een coördinerende rol door de stafdienst van de secretaris-generaal. Er wordt intensief met de afdeling Welzijn en Samenleving afgestemd voor wat betreft het luik sociaal aan de slag met voedseloverschotten (bv. om tijdig de gevraagde informatie en fiches aan te leveren). Indien relevant neemt afdeling Welzijn en Samenleving zelf deel aan overleg, bv. om een toelichting te geven.

→ Meer info: www.voedselverlies.be. De verslagen van deze werkgroep zijn niet publiek beschikbaar.
Contactpersoon: Hilde Van Lancker, dep. LNE van de Vlaamse overheid, hilde.vanlancker@lne.vlaanderen.be

4.1.3 HET VLAAMS ACTIEPLAN ARMOEDEBESTRIJDING

De Vlaamse Regering moet binnen de twaalf maanden na haar aantreden een Vlaams actieplan armoedebestrijding opstellen dat loopt over een periode van vijf jaar. Dit actieplan komt tot stand met participatie van de doelgroep. Het omschrijft de visie op het armoedebestrijdingsbeleid, de planning van de beleidsmaatregelen en acties op korte en lange termijn. Het beschrijft de inzet van middelen en de wijze waarop het beleid wordt geëvalueerd.

Het huidige [Vlaamse Actieplan Armoedebestrijding \(VAPA\)](#) heeft een looptijd van 2015 tot 2019.

Het bevat ook enkele acties m.b.t. voeding, namelijk op p.72:

Voldoende en gezonde voeding

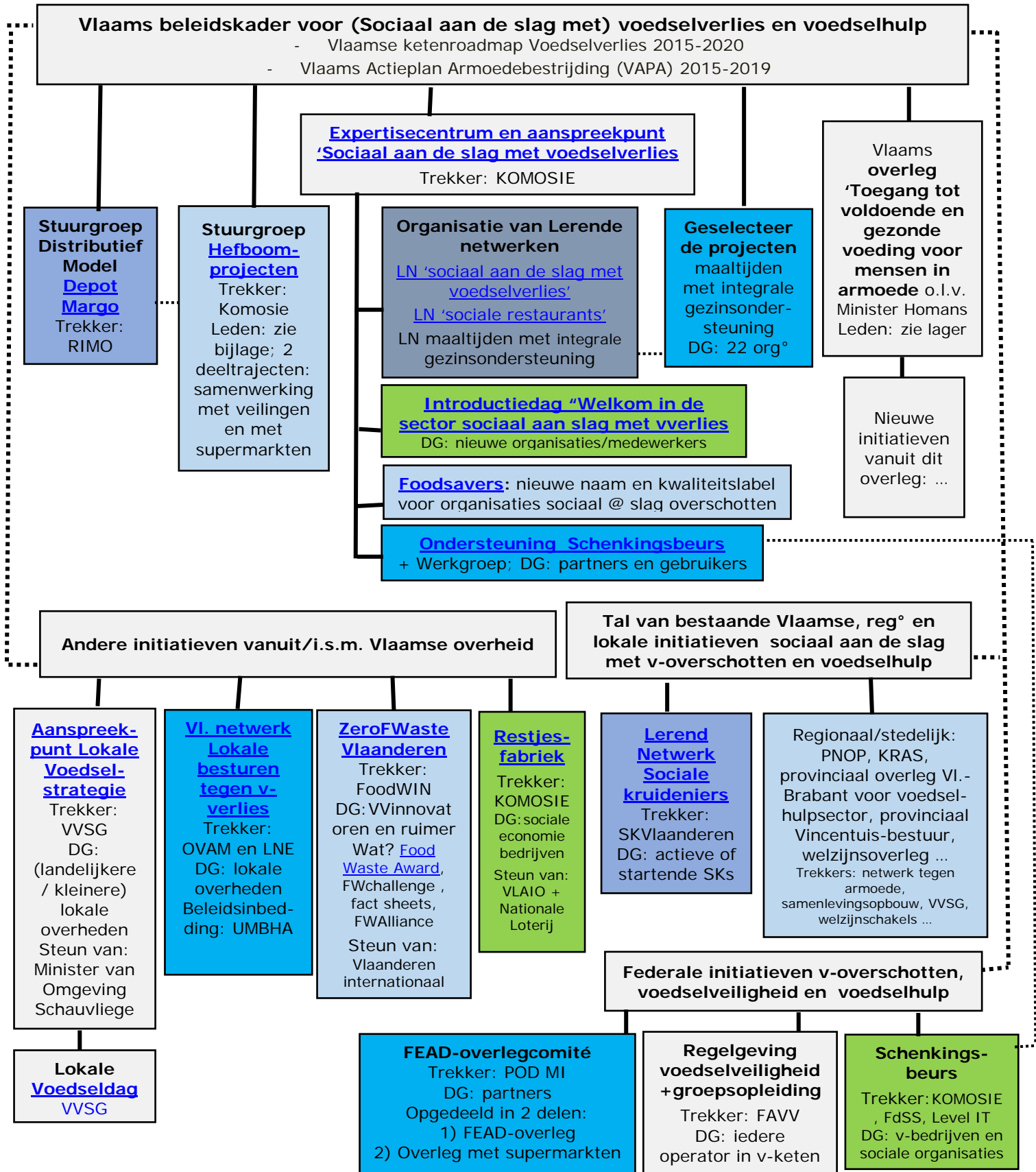
In de eerste plaats zou de toegang tot voldoende en gezonde voeding evident moeten zijn. Voldoende en gezond voedsel is een van de basisvoorzieningen waarover iedereen zou moeten beschikken. Toch hebben meer en meer mensen hier geen of onvoldoende toegang toe. Dit staat in schril contrast met de hoeveelheid voedsel die verloren gaat in de hele voedselketen, van productie tot consumptie. Daarom zet de Vlaamse Regering ook in op het tegengaan van voedselverspilling in combinatie met de *herverdeling van voedseloverschotten naar de meest kwetsbaren* uit onze maatschappij. Zo wordt er onder meer geïnvesteerd in hefboomprojecten die voedseloverschotten kanaliseren richting sociale redistributie.

Daarnaast wordt het systeem van de €1-maaltijd uitgerold over Vlaanderen. Hierbij wordt niet alleen ingezet op de verdeling van *betaalbare en gezonde voeding* aan kwetsbare gezinnen, maar wordt dit initiatief ook bekeken vanuit het concept *'integrale benadering'*: er wordt ook ingezet op gezinsondersteuning in de brede zin, door het voorzien van een aanspreekpunt. Dit aanspreekpunt kan gezinnen met concrete vragen ondersteunen, vanuit de rol van een *'vertrouwenspersoon'* kunnen er ook andere hulpvragen opgelost worden. Daarnaast zal deze persoon ook een doorverwijzingsfunctie hebben, bijvoorbeeld naar huiswerkbegeleiding en gezinsondersteuning.

Hierbij hoort ook een actiefiche 10_04_02 Sociaal aan de slag met voedseloverschotten. U vindt deze in bijlage.

4.2 Schematisch overzicht van initiatieven en activiteiten

In het schematisch overzicht op de volgende pagina vindt u de diverse overleggen terug die relevant zijn voor sociaal aan de slag met voedselverlies en voedselhulp.

4.3 Concrete initiatieven en activiteiten rond voedselverlies door of met steun van Vlaams Minister voor Armoedebestrijding

4.3.1 VLAAMS OVERLEG 'TOEGANG TOT VOLDOENDE EN GEZONDE VOEDING VOOR MENSEN IN ARMOEDE O.L.V. MINISTER HOMANS'

4.3.1.1 Situering

Actie 48 van de Ketenroadmap vermeldt: "Onder coördinatie van de Vlaamse minister bevoegd voor Armoedebestrijding worden opportuniteiten voor samenwerking rond sociaal aan de slag gaan met voedselverlies verkend en opgevolgd (2015-2019). Dit bouwt voort op het overleg, getrokken door Komosie, met onder meer Boerenbond, FEVIA Vlaanderen, Comeos Vlaanderen, UBC, Horeca Vlaanderen en Unizo. Ook andere relevante partners worden erbij betrokken: Netwerk tegen Armoede, Sociale Kruideniers Vlaanderen, Voedselbanken, vrijwilligersorganisaties, sociale restaurants, samenlevingsopbouw, Binnen dit overleg worden bovenvermelde projecten opgevolgd, maar is ook ruimte voor andere initiatieven."

Toegang tot voldoende en gezonde voeding beperkt zich uiteraard niet tot sociaal aan de slag gaan met voedselverlies. Heel wat initiatieven werken in Vlaanderen op het terrein aan voedselondersteuning voor mensen in armoede (bv. sociale kruideniers, voedselbanken).

Vlaams Minister voor armoedebestrijding Homans organiseert daarom een **overleg** met relevante actoren werkzaam **op het kruispunt tussen voedsel, armoedebestrijding en tewerkstelling van personen in een kwetsbare positie**, zoals de ketenpartners, vertegenwoordigers van sociale economie, voedselhulp- en armoedeorganisaties. Naast het verkennen en opvolgen van samenwerkingsopportuniteiten wordt er ruimte voorzien om het huidige (en verwachte) ruimere Vlaamse beleidskader hieromtrent te bespreken, alsook voor de knelpunten/ hefboomen die jullie op het terrein ervaren en hoe we hierrond samen vooruitgang kunnen bereiken. Het overleg zal aanvullend zijn aan ander bestaand overleg en we willen de deelnemers maximaal betrekken door een interactieve aanpak.

Dit overleg is een 1^e keer doorgegaan op 27 juni 2016 en 2^e keer op 17 maart 2017.

4.3.1.2 Samenstelling

Sociale organisaties (vooral vanuit armoede):

- Belg. Federatie van Voedselbanken
- Samenlevingsopbouw Rimo Limburg / Depot Margo
- Sense
- KOMOSIE
- Sociale kruideniers Vlaanderen - Sociaal Winkelpunt
- Netwerk Armoede
- Caritas
- Vincentius Limburg
- Samenlevingsopbouw Vlaanderen

Overheid:

- Kabinet Homans
- Dep. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) – Afdeling Welzijn en Samenleving
- Dep. Landbouw & Visserij (L&V)
- Dep. Werk & sociale economie (WSE)
- VVP (vereniging Vlaamse provincies)
- VVSG

Alle 6 ketenpartners die de Roadmap ondertekenden alsook 2 veilingen

- Boerenbond
- FEVIA
- COMEOS (incl. UBC – Unie Belgische Catering)
- Unizo – Buurtsuper
- Horeca Vlaanderen
- BV OECO
- de veilingen REO en BelOrta

→ Meer info: De verslagen van dit overleg zijn te verkrijgen bij de Afdeling Welzijn en Samenleving, welzijnsamenleving@wvg.vlaanderen.be

4.3.2 PROJECTOPROEP 'MAALTIJDEN GEKOPPELD AAN INTEGRALE GEZINSONDERSTEUNING'

In dit kader ontvangen 22 projecten een subsidie voor het verstrekken van gezonde en betaalbare maaltijden gekoppeld aan integrale gezinsondersteuning.

Info over de oproep en de lijst van geselecteerde organisaties vindt u op

<https://armoede.vlaanderen.be/?q=projecten>

Voor de geselecteerde projecten van deze oproep organiseert KOMOSIE 2x/jaar een Lerend Netwerk. (meer info: zie lager)

→ Meer info en verslagen hiervan zijn te verkrijgen bij:

- de Afdeling Welzijn en Samenleving van dep. WVG, welzijnsamenleving@wvg.vlaanderen.be
- Caroo Torfs, projectmedewerker Foodsavers, voedselverlies@komosie.be

4.3.3 KOMOSIE ALS EXPERTISECENTRUM SOCIAAL AAN DE SLAG MET VOEDSELOVERSCHOTTEN

KOMOSIE ontvangt van Vlaams minister van armoedebestrijding sinds 2013 een subsidie voor zijn **rol als expertise- en aanspreekpunt voor sociale (economie) organisaties en lokale besturen die aan de slag met voedselverlies** zijn of hiermee willen starten in Vlaanderen.

KOMOSIE stelt elk jaar een overzichtsdokument op met een samenvatting van de 6 opdrachten en diverse activiteiten die ze in dit kader zullen aanbieden in het komende jaar, alsook in tabelvorm een overzicht van de data van de verschillende activiteiten die ze organiseren met de locatie (als gekend) en doelgroep. In bijlage vindt u dit tabeloverzicht voor 2017 en de detailinfo over de 6 opdrachten.

→ Meer info:

- www.komosie.be/voedselverlies
- Contacteer een projectmedewerker bij KOMOSIE via voedselverlies@komosie.be. Etienne Rubens, Caroo Torfs of Frédéric Huybrechs zullen de organisatie van deze activiteiten op zich nemen.

Deze actie/opdracht voor KOMOSIE is voorzien in de actiefiches in het lopende [Vlaamse Actieplan](#)

[Armoedebestrijding \(VAPA\)](#) 2015-2019. Het is hierin als volgt opgenomen:

<< We ondersteunen Komosie als expertisecentrum/koepel voor het thema

"sociaal aan de slag met voedselverlies". Naast het uitvoeren van (hefboom)projecten

is er immers nood aan een organisatie waar de kennis en expertise die de voorbije jaren sterk is opgebouwd, en toeneemt door de projecten, wordt verzameld, verwerkt en verspreid naar het werkveld. Dit door onder andere het organiseren van lerende netwerken rond voedselverlies en sociale restaurants, helpdeskfunctie, sensibilisering, actualisering en ondersteuning webapplicatie ... Komosie kan deze rol verder opnemen. >>

4.3.3.1 Foodsavers: nieuwe naam en kwaliteitslabel voor organisaties sociaal aan de slag met overschotten

Op 9 februari 2017 werd een nieuwe naam en logo gelanceerd voor de talrijke organisaties die sociaal aan de slag zijn met voedseloverschotten: de Foodsavers!

Dit is een gezamenlijk initiatief van de meeste organisaties uit de sector en wordt getrokken door KOMOSIE vzw. Met een nieuwe sterke naam en een nieuw logo wil de sector zijn activiteiten en diensten meer zichtbaarheid geven en meer cohesie krijgen binnen de sector.

Foodsavers zijn professioneel werkende organisaties en medewerkers die sociaal aan de slag gaan met voedseloverschotten of nevenstromen. Ze willen vermijden dat voedseloverschotten op de afvalberg belanden. Verlies van voedsel heeft immers een grote milieu-impact (verlies van schaarse grondstoffen, CO2-uitstoot, afval). Tegelijkertijd doen ze ook inspanningen om werk te creëren of te behouden voor kansengroepen en ze in te zetten waar mogelijk. Er is bij voorkeur ook aandacht voor andere sociale meerwaarden, zoals het verbeteren van de toegang tot kwalitatieve voeding aan mensen in armoede.

Deze gemeenschappelijke naam willen we laten uitgroeien tot een sterk merk en kwaliteitslabel voor de organisaties, hun activiteiten/diensten en/of de nieuwe voedingsproducten die ze produceren. Het logo Foodsavers en het bijhorende kwaliteitskader zal in de komende maanden evolueren; dus hou het zeker in de gaten. Voor meer info of om lid te worden van de Foodsavers, contacteer ons via info@foodsavers.be

→ Meer info:

- www.foodsavers.be of zie het persbericht n.a.v. de lancering op www.komosie.be/voedselverlies > [nieuws en events](http://www.komosie.be/voedselverlies).
- Of contacteer 1 van de projectmedewerkers Foodsavers van KOMOSIE vzw via info@foodsavers.be

4.3.4 SOCIAAL DISTRIBUTIEPLATFORM DEPOT MARGO + STUURGROEP

Depot Margo is een sociaal distributieplatform rond gezonde voeding in het kader van armoedebestrijding. Concreet zamelt Depot Margo gezonde voeding, zoals fruit- en groenteoverschotten, en verzorgings- of onderhoudsproducten in en verdeelt deze via hulporganisaties aan mensen in armoede in Limburg. Indirect wil men zo bijdragen aan een gezondere levensstijl. Het sociaal distributieplatform wil aanvullend en toeleverend werken ten aanzien van bestaande voedselhulpinitiatieven.

RIMO Limburg heeft hiervoor SALK-middelen gekregen van de Vlaamse gemeenschap en de provincie Limburg (met looptijd 2014 – eind 2017).

Depot Margo verdeelt ook groente- en fruitoverschotten. Bv. uit de markt genomen groenten van BelOrta te Sint-Katelijne-Waver of fruit van BelOrta te Borgloon vervoert Depot Margo naar hun distributieplatform in Diepenbeek en verdeelt ze daar aan een 15tal Vincentius conferenties en 2 sociale buurtrestaurants.

Een Stuurgroep begeleidt het project. Hierin zijn vertegenwoordigers opgenomen vanuit RIMO Limburg, departement WVG van de Vlaamse overheid, KOMOSIE, voedselhulporganisaties (bv. provinciale raad St-Vincentius), reguliere en sociale economie, ERSV Limburg, stad Hasselt, VDAB. De stuurgroep komt ongeveer 5-maandelijks samen.

→ Meer info:

- contacteer Karel Bollen, 011 27 27 90, karel.bollen@rimo.be
- <http://www.rimo.be/distributieplatform> en www.depotmargo.be

4.3.5 HEFBOOMPROJECTEN + STUURGROEP

Het project 'Hefboomprojecten maken gezonde voeding bereikbaar voor iedereen!' (afgekort Hefboomprojecten) is als actie opgenomen in de Ketenroadmap Voedselverlies 2015 -2020 en heeft een looptijd van 3 jaren (2015-2017). Doelstelling is om innovatieve samenwerkingen te realiseren tussen de sociale en reguliere economie om kwalitatieve voedseloverschotten te verwerken voor of te verdelen aan mensen in armoede. KOMOSIE werkt hiervoor samen met talrijke projectpartners, waaronder Sense, RIMO Limburg, BelOrta, Carrefour, Makro, sociale kruideniers Gent, Sociaal Winkelpunt, MIVAS - Goed Gevoel, Waak, Voedselbank West-Vlaanderen en de steden Gent, Antwerpen en De Panne.

Zij hebben ondertussen al heel wat concrete (proef)projecten en studies uitgevoerd. Op 9 februari organiseerde KOMOSIE een studiedag om de tussentijdse resultaten en lessons learned te presenteren van deze (proef)projecten.

Een Stuurgroep begeleidt het project. Deze stuurgroep komt ongeveer 2x per jaar samen. De samenstelling ervan vindt u in bijlage.

→ Meer info: www.komosie.be/voedselverlies > [Hefboomprojecten](http://www.komosie.be/voedselverlies). Hier vindt u ook de presentaties van de Studiedag van 9/2/2017.

4.3.6 DE SCHENKINGSBEURS

De Schenkingsbeurs is een online platform (www.schenkingsbeurs.be) dat voedselschenken vergemakkelijkt aan voedselhulp- en sociale organisaties door bedrijven die voedseloverschotten hebben in contact te brengen met organisaties die graag voedselschenken willen ontvangen. Dit platform biedt verschillende professionele tools aan die aangepast zijn aan de activiteiten en noden van schenkers en sociale organisaties. Het is beschikbaar over heel België in Nederlands en Frans.

SCHENKINGSBEURS

Initiatiefnemers zijn KOMOSIE voor Vlaanderen, FdSS (Wallonië en Brussels gewest) en Level IT (IT-partner).

De Schenkingsbeurs is ook als actie mee opgenomen in de Vlaamse Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020.

Het krijgt steun van o.a. Vlaams minister voor armoedebestrijding, OVAM en Stad Antwerpen en kreeg ook steun van de federale overheid, de andere gewestelijke overheden en het Fonds Duurzaam Materialen en Energiebeheer.

KOMOSIE organiseert al sinds de opstart van dit project in 2014 op regelmatige tijdstippen een **werkgroep**. Het doel is om de ervaringen van onze partners en gebruikers te horen en feedback en input te krijgen over de opzet en verdere verbetering ervan. Zo proberen we er samen voor te zorgen dat de Schenkingsbeurs een platform is dat beantwoordt aan de noden en wensen op het terrein.

De doelgroep voor deze werkgroep zijn:

- actieve gebruikers: zowel schenkers (bedrijven uit de verschillende schakels van de voedselketen) als ontvangers (sociale en voedselhulporganisaties)
- alsook vertegenwoordigers hiervan (bv. ketenpartners, federaties)
- overheden, partnerorganisaties, steungevers, sponsors

Deze Werkgroep komt in 2017 samen op 28 maart en 12 september.

→ Meer info: www.schenkingsbeurs.be en www.komosie.be/ko/themas/foodsavers/schenkingsbeurs_141.aspx

4.4 Andere initiatieven vanuit/i.s.m. Vlaamse overheid

4.4.1 STUDIE- EN NETWERKDAGEN ROND VOEDSELVERLIES

De Vlaamse overheid organiseert ook enkele studie- en netwerkdagen, waaronder in 2016:

- [Trefdag 'Voedselverlies in de zorgsector'](#) op 10 oktober 2016, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin: uitwisseling van ideeën, handvaten en good practices voor de zorgsector.
- [Voedselverliesforum](#) op 8 juni 2016, Ketenplatform Voedselverlies: kennismaking en kruisbestuiving tussen ketenpartners, bedrijven en middenveldactoren

Meer info: <http://www.voedselverlies.be/voedselverlies-in-vlaanderen/studie-en-netwerkdagen>

4.4.2 AANSPREEKPUNT LOKALE VOEDSELSTRATEGIE

Er zijn vandaag heel wat steden en gemeenten die **initiatieven** rond **lokaal voedsel opzetten**. Denk aan de promotie van hoeveproducenten, nieuwe boerenmarkten, stadsboerderijen, volkstuintjes of projecten rond voedselverspilling.

Dankzij een samenwerking tussen VVSG en de Vlaamse overheid kan je sinds kort bij het **Aanspreekpunt Lokale Voedselstrategie** terecht voor **ondersteuning bij de uitbouw van projecten** in je stad of gemeente.

Je kan bij hem terecht voor **informatie, advies en begeleiding** bij je lokale projecten of hij brengt je in contact met relevante partners en organisaties. Naast ondersteuning op basis van vragen van steden en gemeenten zal hij zich komende periode ook focussen op 2 specifieke thema's:

- **Hoe kunnen lokale besturen meer lokaal aankopen?**
- **Hoe kunnen gemeenten ruimte (landbouwgronden en leegstaande panden) beschikbaar maken voor lokale voedselproductie?**

Contacteer hem vrij voor meer info en begeleiding - michael.moulaert@vvsg.be - 0484060047 - 02/211.55.51

Meer info:

- www.vvsg.be/stadenplatteland/Pages/steunpunt-landelijke-gemeenten.aspx
- Presentaties van de voedseldag 30/9/16: www.vvsg.be/stadenplatteland/Pages/LokaleVoedseldag-presentaties.aspx

4.4.3 VLAAMS NETWERK LOKALE OVERHEDEN TEGEN VOEDSELVERLIES

Lokale overheden kunnen beroep doen op het Vlaams Netwerk van lokale besturen tegen voedselverlies. Dit netwerk werd opgericht door OVAM en het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) en partners VVSG, Vlaco en KOMOSIE om lokale overheden te stimuleren en te ondersteunen bij het integreren van het thema voedselverlies in hun beleid. Het netwerk focust zich momenteel op het organiseren van workshops rond concrete opportuniteiten m.b.t. voedselverlies en gaat daarbij uit van goede praktijkvoorbeelden. Dit netwerk is complementair aan de lerende netwerken die Komosie reeds organiseert. Waar het LN voedselverlies van KOMOSIE eerder focust op uitwisseling rond de operationele activiteiten/werking van sociale organisaties en lokale besturen die sociaal aan de slag zijn, zal dit Vlaams Netwerk van lokale besturen tegen voedselverlies zich eerder focussen op de regierol van lokale besturen inzake voedselverlies(strategie).

Op basis van de verzamelde/uitgewisselde informatie en ervaringen zal ook een praktijkboek voor lokale besturen opgemaakt worden dat goede praktijkvoorbeelden en bestaande kapstokken en maatregelen bundelt.

→ Meer info:

- www.voedselverlies.be/voor-professionals#Lokale-overheden
- Contacteer voedselverlieslokaal@vlaanderen.be

Deze acties zijn opgenomen in het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen (UMBHA) 2016-2022.

4.4.4 ZERO FOOD WASTE VLAANDEREN – SAMEN INNOVEREN

Dit project wil de diverse individuele projecten in de komende 3 jaar samenbrengen om door kruisbestuiving tussen deze sectoren een Zero Food Waste Vlaanderen te creëren. Om dit te realiseren brengen we de voorlopers van binnen de verschillende sectoren samen in FoodWIN Alliance Vlaanderen. Zij zullen via innovatie en samenwerking een kentering in de problematiek rond voedselverlies realiseren.

Het project heeft een looptijd van 3 jaren 2017 – 2019 en is een initiatief van FoodWIN (Food Waste innovation Network) i.s.m. enkele partners zoals Act4change en krijgt de steun van Vlaanderen internationaal.

Doel is bij te dragen aan een duurzamer voedselsysteem door alle betrokkenen uit te dagen om voedselverlies te verminderen. Ze voorzien enkele specifieke activiteiten om de volgende 3 doelstellingen na te streven:

1. Kennis en expertise rond voedselverlies ontsluiten via:
 - a. Food Waste Awards: Jaarlijkse uitreiking van awards voor initiatieven die een voorbeeldfunctie hebben wat betreft het verminderen van voedselverlies. De eerste awarduitreiking vond plaats op 9 februari 2017. (www.foodwasteawards.be)
 - b. Learning journeys: Als voorbereiding van iedere Food Waste Challenge bezoeken ze relevante initiatieven rond voedselverlies.
 - c. Factsheets: Ze stellen doorheen het project zes factsheets op rond specifieke stromen van voedselverlies en zes factsheets rond oplossingen voor dit voedselverlies. De informatie hiervoor wordt verzameld tijdens de learning journeys en Food Waste Challenges. Deze factsheets stellen ze ter beschikking van het brede publiek, de media en de deelnemers tijdens onze activiteiten.
2. Alle doelgroepen aanzetten tot actie om voedselverlies te verminderen via:
 - a. Food Waste Challenges: Ieder jaar zullen ze dieper ingaan op twee reststromen. Samen met alle stakeholders en actoren uit verschillende sectoren gaan ze de uitdaging aan om innovatieve oplossingen voor deze specifieke stroom op te zetten. Zo gaan ze in de eerste helft van 2017 aan de slag met de appels- en perenoverschotten waarmee de fruitsector momenteel geconfronteerd wordt.
3. Voortrekkers uit verschillende sectoren samenbrengen in een innovatieplatform rond voedselverlies, nl.:
 - a. FoodWIN Alliance Flanders: Viermaal per jaar komen de voorlopers op vlak van voedselverlies uit de verschillende sectoren in Vlaanderen samen om tijdens een uitwisselingsmoment eigen uitdagingen, ervaringen en good practices te delen. De nadruk ligt op versterken van bestaande actoren en expertise en op het verbinden van de diverse actoren. Met deze alliantie worden de belangrijkste reststromen in Vlaanderen gedetecteerd, en met de relevante partners innovatieve ideeën omgezet in concrete acties via co-creatie, en zo bestaande processen te verstellen of vernieuwen. Daarnaast worden ook peer-coachingsessies ingebouwd.

Doelgroep: Ze richten zich tot zowel het brede publiek, actieve burgers, bedrijven, educatieve partners, voedselverliesinnovatoren, projecten met als oogpunt sensibilisering voor voedselverspilling en lokale overheden.

→ Meer info:

- www.foodwin.org/portfolio/zero-food-waste-flanders-samen-innoveren/
- Mail Sebastiaan@foodwin.org

4.4.5 RESTJESFABRIEK

De restjesfabriek wil met nevenstromen uit de voedselketen, zoals snijresten van prei of het steeltje van een champignon, nieuwe lekkere producten maken. Daarbij wordt niet alleen naar een antwoord op voedselverspilling gezocht, maar wordt er ook ingezet op sociale tewerkstellingskansen.

Het project is een initiatief van KOMOSIE i.s.m. partners [Vives Hogeschool](#) en maatwerkbedrijven [Werkspoor vzw](#) en [De Winning Maatwerk vzw](#). Men zal dergelijke recepturen ontwikkelen, piloot-productie opzetten en de verkoop ervan uittesten.

Het project heeft een looptijd van 2 jaar (april 2016 – april 2018) en krijgt de steun van de [Sociale innovatiefabriek](#) i.s.m. het [Agentschap Innoveren en Ondernemen](#) van de Vlaamse overheid en van de [Nationale Loterij](#).

Op basis van de resultaten van het project zal KOMOSIE een modelconcept, –aanpak én een kwaliteitslabel ontwikkelen. Daarmee kunnen dan ook andere geïnteresseerde sociale economie bedrijven aan de slag om hun eigen 'restjesfabriek' op te starten.

→ Meer info:

- http://www.komosie.be/ko/themas/foodsavers/de-restjesfabriek_173.aspx
- Contacteer frederic.huybrechs@komosie.be

4.5 Andere bestaande Vlaamse, regionale en lokale initiatieven sociaal aan de slag met voedseloverschotten of voedselhulp

4.5.1 LEREND NETWERK SOCIALE KRUIDENIERS

Sociale Kruideniers Vlaanderen, de federatie van de sociale kruideniers in Vlaanderen, organiseren sinds 2015 een Lerend Netwerk rond diverse thema's die relevant zijn voor de werking van een bestaande of opstartende sociale kruidenier.

De doelgroep zijn zowel actieve als startende sociale kruideniers of organisaties of lokale besturen die plannen in die richting hebben.

→ Meer info:

- www.socialekruideniersvlaanderen.be
- Contacteer info@socialekruideniersvlaanderen.be

Daarnaast zijn er nog talrijke andere regionale of stedelijke overleggen zoals het Platform Noodhulp onder protest (PNOP) in Antwerpen georganiseerd door de Loodsen, de KRAS-diensten in Gent, het provinciaal overleg Vlaams-Brabant voor de voedselhulpsector, het voedselproject van de provincie West-Vlaanderen en het Streekfonds met hun voorbije projectoproepen 'Foodloose', provinciale Vincentius-besturen (o.a. in Limburg), Welzijnsoverleg. Verschillende provinciale voedselbanken stellen een nieuwsbrief op (bv. 3-maandelijks) die in 1^e instantie bedoeld is om hun aangesloten leden te informeren over relevant nieuws.

Trekkers zijn ook divers: Het Netwerk tegen armoede, Samenlevingsopbouw, VVSG, Welzijnsschakels. ...

4.6 Federale initiatieven m.b.t. voedseloverschotten, voedselveiligheid en/of voedselhulp

4.6.1 FEAD-OVERLEGCOMITÉ

Dankzij het Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen (FEAD) krijgt België via de Europese Unie middelen om bij te dragen tot voedselhulp en/of materiële hulp. De POD Maatschappelijke Integratie (POD MI) beheert een bedrag van ongeveer 88 miljoen euro voor de programmaperiode 2014-2020 en dit in nauwe samenwerking met haar partners. Met de steun van dit Fonds, voorziet de POD Maatschappelijke Integratie jaarlijks ongeveer 358 OCMW's en 419 organisaties – in samenwerking met de 9 voedselbanken van het land – van goederen om gratis te verdelen onder de meest behoeftigen in België.

Om het verloop en beheer van dit FEAD-programma op het terrein verder te verbeteren organiseert de POD MI ongeveer 3-maandelijks een overleg met verschillende partners, waaronder: de POD MI, het kabinet van Minister Borsus, FdSS, de Belgische federatie van voedselbanken, KOMOSIE, Rode kruis België en VVSG.

Sinds eind 2015 is dit overlegcomité opgedeeld in 2 delen:

- 1) Overleg over het FEAD (zoals voorheen)
- 2) Een nieuwe overleg met de supermarktketens erbij.
 - a. Thema's zijn o.a. schenking van overschotten (o.a. Schenkingsbeurs ...), hoe samengewerkt kan worden op vlak van logistiek en geleerd worden van deze ketens op vlak van efficiënte logistiek, enz.
 - b. Voor dit overleg worden naast de deelnemers van het FEAD-overleg ook vertegenwoordigers van supermarktketens en andere relevante partners uitgenodigd.

→ Meer info:

- www.mi-is.be/nl/fead ,
- Contacteer de POD MI via front-officie op tel-nr 02 508 85 85 of Nele.Bossuyt@mi-is.be (NL), Barbara.Cerrato@mi-is.be (FR)

4.6.2 REGELGEVING VOEDSELVEILIGHEID + GROEPSOPLEIDINGEN

Alle operatoren die in België actief zijn in de voedselketen – waaronder ook organisaties sociaal aan de slag met voedselverlies, voedselhulporganisaties, voedselbanken ...- dienen gekend te zijn bij het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid (FAVV), en dus geregistreerd. Voor de uitoefening van bepaalde activiteiten is tevens een toelating of een erkenning vereist.

De voorlichtingscel van het FAVV helpt professionelen die direct contact hebben met consumenten (horeca, detailhandel) om zich in orde te stellen met de regelgeving. Zij organiseert hiervoor o.a. opleidingssessies voor groepen van operatoren. Dit kan op eigen initiatief zijn, maar ook op vraag van een organisatie. Voorwaarde is dat je een groep van personen/medewerkers kan bijeenbrengen voor deze opleiding. In het verleden deden o.a. de Voedselbanken, Sociale kruideniers Vlaanderen en KOMOSIE reeds beroep op dit aanbod.

→ Meer info: www.favv.be , www.favv.be/voorlichtingscel/

5 Bijlagen

5.1.1 BIJLAGE 1: ACTIEFICHE 10_04_02 SOCIAAL AAN DE SLAG MET VOEDSELOVERSCHOTTEN UIT HET VLAAMS ACTIEPLAN ARMOEDEBESTRIJDING 2015-2019.

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019 – bijlage actiefiches

ACTIE	10_04_02 Sociaal aan de slag met voedseloverschotten	Budgettair engagement	Komosie hefboomproject (2015-2017): 248.000 euro RIMO project distributief model: 465.000 euro (budget 2014) Komosie expertisecentrum: jaarlijks 60.000 euro	
STRATEGISCHE DOELSTELLING	B. Armoede op een effectieve manier bestrijden		status	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD 6.10 De Vlaamse Regering zet in op het garanderen van voldoende en gezonde voeding voor iedereen.		indicator	
verantwoordelijken	kabinet	Armoedebestrijding	evaluatie	Via overkoepelend overleg en binnen de project/stuurgroepen van de afzonderlijke projecten. In de eindfase van de projecten globalere evaluatie met het oog op mogelijke (structurele) verderzetting
	administratie	Departement WVG – Afdeling Welzijn en Samenleving		
betrokkenen	kabinet	Sociale Economie en Landbouw	mensen in armoede	Mensen in armoede worden betrokken in de concrete projecten, als klant en via hun verenigingen
	administratie	Departement WSE, Departement LV	andere actoren	Komosie, RIMO, Boerenbond, Fevia Vlaanderen, Comeos Vlaanderen, UBC en Horeca Vlaanderen, Sociale Kruideniers Vlaanderen, Voedselbanken, vrijwilligersorganisaties, sociale restaurants, samenlevingsopbouw, ...
korte inhoud actie	<p>De Vlaamse overheid en de keten ondersteunen hefboomprojecten die de huidige niet-vermarktbaar voedseloverschotten in de voedselketen kanaliseren richting sociale redistributie aan mensen in armoede en waarbij samenwerking tussen de reguliere economie en sociale economie centraal staan. Daarnaast promoten en faciliteren we het schenken van voedseloverschotten. Dit past binnen de ketenroadmap voedselverlies die de Vlaamse overheid samen met de ketenpartners heeft goedgekeurd.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We ondersteunen het project "Hefboomprojecten maken gezonde voeding bereikbaar voor iedereen!" van Komosie, dat als doel heeft om innovatieve samenwerkingen te realiseren tussen de sociale en reguliere economie om kwalitatieve voedseloverschotten te kanaliseren richting sociale redistributie aan mensen in armoede. Binnen het project zal de effectieve implementatie van de, in het project "Sociaal aan de slag met voedselverlies" ontwikkelde, ondernemingsplannen gericht op veilingen en supermarkten worden gerealiseerd. Dit project loopt van 2015 tot en met 2017. 2. We ondersteunen het project "Distributief model voor gezonde voeding. Hefboom voor sociale activering" van RIMO, dat als doel heeft om innovatieve samenwerkingen te realiseren tussen de sociale en reguliere economie om kwalitatieve voedseloverschotten te kanaliseren richting sociale redistributie aan mensen in armoede. Binnen het project zal de effectieve implementatie van de, in het project "Sociaal aan de slag met voedselverlies" ontwikkelde, ondernemingsplannen gericht op veilingen en supermarkten worden gerealiseerd. Dit project loopt van 2015 tot en met 2017. 			

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019 – bijlage actiefiches

Pagina 221 van 222

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019 – bijlage actiefiches

		<ol style="list-style-type: none"> 3. We organiseren overleg over opportuniteiten voor samenwerking rond sociaal aan de slag gaan met voedselverlies. Dit overleg vindt plaats met onder meer Boerenbond, Fevia Vlaanderen, Comeos Vlaanderen, UBC en Horeca Vlaanderen. Ook andere relevante partners worden betrokken (Vertegenwoordiging van de doelgroep, Sociale Kruideniers Vlaanderen, Voedselbanken, vrijwilligersorganisaties, sociale restaurants, samenlevingsopbouw, VVSG, Steunpunt Armoedebestrijding, academici, ...). Binnen dit overleg worden bovenvermelde projecten opgevolgd, maar is ook ruimte voor andere initiatieven zoals het stimuleren van het vrijwillig wegschenken van voedingsproducten. 4. We bepleiten bij de federale Regering de mogelijkheid om de steun van het Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen (FEAD – federaal geregeld) mee in te zetten voor actie/hefboomprojecten van organisaties in de sociale economie rond voedseloverschotten. 5. We ondersteunen de ontwikkeling van een interactieve webapplicatie om voedseloverschotten te bestrijden door schenkingen aan voedselhulporganisaties te vergemakkelijken. De website wordt gelanceerd in 2015. Nadien zorgen we er voor dat deze actueel en performant blijft. 6. We ondersteunen Komosie als expertisecentrum/koepel voor het thema "sociaal aan de slag met voedselverlies". Naast het uitvoeren van (hefboom)projecten is er immers nood aan een organisatie waar de kennis en expertise die de voorbije jaren sterk is opgebouwd, en toeneemt door de projecten, wordt verzameld, verwerkt en verspreid naar het werkveld. Dit door onder andere het organiseren van lerende netwerken rond voedselverlies en sociale restaurants, helpdeskfunctie, sensibilisering, actualisering en ondersteuning webapplicatie, ... Komosie kan deze rol verder opnemen.
Mijlpalen	2015 (beginfase, nulmeting)	Project Komosie is gestart Project RIMO is gestart Overleg wordt opgestart
	2017	Einde hefboomprojecten Komosie: evaluatie en stappen naar structurele implementatie Eind project RIMO: evaluatie en bekijken voortzetting
	2019 (einddoel)	Structurele implementatie van de initiatieven, na evaluatie. De wijze waarop is afhankelijk van de voortgang van de projecten. Mogelijk is hier een rol voor Sociale Economie weggelegd.

5.1.2 BIJLAGE 2: SAMENSTELLING STUURGROEP HEFBOOMPROJECTEN

Type	Naam organisatie	Naam persoon
VI. overheid	kabinet van Minister van armoedebestrijding en sociale economie Liesbeth Homans	Laurens Van Dorpe
VI. overheid	departement WVG (Welzijn, Volksgezondheid en gezin)	Koen Devroey / Frank Van den Branden
VI. overheid	departement Werk en Sociale Economie	Kathleen Vandebroek
VI. overheid	Dep. Landbouw & Visserij	Kris Roels / Guy Lambrechts / Aranka Delombaerde
VI. overheid	Interdep. Werkgroep Voedselverlies	Hilde Van Lancker
Lokale overheid	VVSG (gemeente en OCMW)	Nathalie Debast / Michaël Moullaert
aanbodzijde	Comeos	Geraldine Verwilghen
aanbodzijde	Unizo Buurtsuper	Luc Ardies
aanbodzijde	veiling Belorta	Luc Peeters
aanbodzijde	veiling REO	Rik Decadt
project-partners voor deel "veiling"	Sense	Jan Van Roie
	RIMO Limburg	Karel Bollen
	Voedselbank West-Vl. + BrusselBrabant	Ignace Bosteels / Sylvain Holemans
	De Waak	Annick Alleman
projectpartners voor deel "Supermarkt"	De Kringwinkel Zuiderkempen	Kris Ooms
	MAKRO	Marthe Mennes
	Sociaal Winkelpunt	Catherine Evrard
sociale en vrijwilligers-organisaties actief rond voedselhulp	MIVAS - afdeling Goed Gevoel	Sanne Van den Eynden
	Sint-Vincentius	Frans Vanspauwen
	Welzijnschakels	Lies Vereecke
	Belgische Fed. Voedselbanken	Denis Vyncke, Peter Verreyken, Ignace Bosteels
Fed. overheid	Sociale Kruideniers Vlaanderen	Yves Bocklandt en Catherine Evrard
Fed. overheid	FAVV (wordt adhoc uitgenodigd)	Caroline De Praeter
Fed. overheid	POD MI (wordt adhoc uitgenodigd)	Nele Bossuyt
Projectuitvoerder	KOMOSIE vzw	Etienne Rubens en Caroo Torfs

5.1.3 BIJLAGE 3: ACTIVITEITEN 2017 GEORGANISEERD DOOR KOMOSIE ALS EXPERTISECENTRUM EN AANSPREEKPUNT ROND SOCIAAL AAN DE SLAG MET VOEDSELVERLIES

5.1.3.1 Overzicht van de data en locaties van de activiteiten tussen sept '16 en sept'17

Hieronder vindt u een chronologisch overzicht van de activiteiten.

U krijgt telkens tijdig een uitnodiging met agenda/programma en praktische info. U kan deze info ook terugvinden op onze website www.komosie.be/voedselverlies

Wat?	Dag?	Uur?	Weekdag?	Waar?
Lerend Netwerk Voedselverlies (VV)	26 jan.	9u30 – 12u30	donderdag	Antwerpen bij Komosie
Studiedag Hefboomprojecten (+ aansluitend Food Waste Award. info volgt)	9 febr.	12u00 – 17u00	donderdag	Leuven bij Provinciehuis
Lerend Netwerk sociale restaurants (SR)	23 14 maart	13u – 16u30	donderdag dinsdag	Refuge bij Groep Intro te Mechelen St-Niklaas
LN maaltijden met integrale gezinsondersteuning	21 maart	13u – 16u30	dinsdag	Heist-op-den-Berg bij OCMW
Werkgroep Schenkingsbeurs	28 maart	10u - 12u30	dinsdag	Antwerpen bij Bib Permeke

Welkom in de sector sociaal aan slag met voedselverlies	25 april	9u30 - 12u30	dinsdag	Antwerpen bij Berchem station
Lerend Netwerk VV	11 mei	13u30 - 16u30	donderdag	Gent bij Kwadraet aan St-Pieters station
Lerend Netwerk SR	juni of sept in namiddag (datum en plaats wordt nog vastgelegd)			
Werkgroep Schenkingsbeurs	12 sept.	9u30 - 12u30	dinsdag	Brussel

5.1.3.2 Uitleg over onze activiteiten in kader van onze opdracht als expertise- en aanspreekpunt 'Sociaal aan de slag met voedselverlies'

O.a. de volgende activiteiten zal KOMOSIE in dit kader voor u organiseren:

Legende:

- De activiteiten met titels in **groen** zijn activiteiten die KOMOSIE ook reeds in 2015-2016 opnam, zodat deze activiteiten gecontinueerd kunnen worden.
- De activiteiten met titels in het **zwart én vet** zijn nieuwe activiteiten.

1. Continuering van de lerende netwerken

- **Het Lerend Netwerk 'Sociaal aan de slag met Voedselverlies'**
 - Doel: expertise en goede praktijkervaringen uitwisselen en opbouwen, gezamenlijke samenwerkingsmogelijkheden bespreken of gezamenlijke standpunten bereiken.
 - Frequentie: **2x** per jaar
 - De thema's die behandeld worden, worden door de deelnemende organisaties zelf (vooraf) bepaald.
 - Plaats: bij Station Gent-St-Pieters of Berchem-Antwerpen of op locatie bij een sociaal initiatief.
 - Contactpersoon: Etienne Rubens
- **Het Lerend Netwerk 'Sociale Restaurants'**
 - Doel: ervaringen en expertise uitwisselen tussen sociale (buurt)restaurants rond concrete thema's met een link naar gebruik (of vermijden) van voedseloverschotten in ruime zin en/of sociale tewerkstelling.
 - Frequentie: **3x** per jaar. (indien er vraag naar is, kan 1 LN ook regionaal/ provinciaal georganiseerd worden).
 - De thema's die behandeld worden, worden door de deelnemende organisaties zelf (vooraf) bepaald.
 - Plaats: op locatie bij een sociaal restaurant zodat er ook een rondleiding kan gebeuren.
 - Contactpersoon: Caroo Torfs
- **Uitwisseling over aanbod maaltijden met integrale gezinsondersteuning**
 - Doelgroep: de geselecteerde projecten van de oproep aanbod van maaltijden met integrale gezinsondersteuning.
 - Doel: expertise en goede praktijkervaringen uitwisselen en opbouwen. De uitwisseling volgt de uitbouw van de projecten.
 - Frequentie: **2x** per jaar
 - Plaats: op locatie bij een organisatie of op een centrale locatie.
 - Contactpersoon: Caroo Torfs

2. Aanspreekpunt en expertisepunt zijn voor nieuwe initiatieven. Dit omvat 4 sub-activiteiten:

- **Verspreiding van relevante informatie aan de sector**
 - via mail, ons intranet '[Rotonde](#)', www.komosie.be/voedselverlies, andere media
- **Organiseren van sessie 'Welkom in de sector Sociaal aan de slag met voedselverlies'**
 - Doelgroep: nieuwe / startende sociale organisaties en nieuwe medewerkers in bestaande organisaties
 - Doel: informeren over "alles wat leeft en bestaat rond sociaal aan de slag". Zij krijgen een breed algemeen overzicht van de mogelijkheden in deze niche en welke organisaties met welke activiteiten reeds actief zijn, tips en tools
 - Frequentie: **2x** per jaar
 - Plaats: bij station Antwerpen-Berchem (Vormingsplus Antwerpen of KOMOSIE)

- Contactpersoon: Caroo Torfs
 - **Helpdesk/aanspreekpunt per email/telefoon:**
 - Doordat KOMOSIE een team van 2 projectmedewerkers Voedselverlies heeft, is er een continue deskundigheid aanwezig om op specifieke vragen vanuit het werkveld te antwoorden en gerichte ondersteuning te geven.
 - Doel: we willen min. een 100tal vragen per jaar beantwoorden.
 - Maak er gebruik van! Je vindt onze contactgegevens achteraan in dit document.
 - **De sector 'Sociaal aan de slag met voedselverlies' in kaart brengen.**
 - Input geven aan de Vlaamse overheid ifv de monitoring 2016 van de Ketenroadmap Voedselverlies 2020.
 - Een meting en monitoring organiseren bij de sociale organisaties als een nulmeting of baseline om een transparanter zicht te krijgen in welke mate de milieu- en sociale doelstellingen van project Sociaal aan de slag met voedselverlies bereikt worden.
 - Contactpersoon: Caroo Torfs
3. **Ondersteuning van de sensibilisering van een ruimer publiek, van werknemers en van partners/stakeholders**
- **T.a.v ruimer publiek:** het mee organiseren, ondersteunen en verspreiden/promoten van sensibiliserende activiteiten en sociale organisaties stimuleren om hieraan een bijdrage te leveren of deel te nemen. Zo willen we mee Consumenten sensibiliseren om maximaal voedselverspilling te beperken, maar dit geeft ook een positieve zichtbare dynamiek aan het werken rond "sociaal aan de slag met voedselverlies".
 - Contactpersoon: Caroo Torfs
 - **T.a.v. werknemers:** De ketenpartners (federaties) en hun bedrijven adviseren/helpen om er maximaal voor te zorgen dat overschotten voor humane consumptie behouden blijven i.p.v. een laagwaardigere toepassing. Bv. door mee input te geven in de opleidingen voor werknemers van bedrijven hoe de mogelijkheden voor schenking maximaal te vrijwaren.
 - Contactpersoon: Etienne Rubens
 - **T.a.v. partners/stakeholders:** De huidige naam "Sociaal aan de slag met Voedselverlies" is te lang, weinig aantrekkelijk en creëert geen 'community'-gevoel. Het project en de sector mist hierdoor een duidelijk identiteit, externe visibiliteit en aantrekkelijke communicatie. Daarom willen we in 2017 een nieuw sterke naam lanceren voor de sector 'sociaal aan de slag met voedselverlies' in Vlaanderen, waar een groot draagvlak voor is binnen de sector. Na overleg en aftoetsing met de sector in 2016 stak 1 nieuwe naam er met kop en schouders bovenuit, nl.: **'Foodsavers'** met als Nederlandstalige slagzin/baseline erbij 'Sociaal aan de slag met voedseloverschotten' (om de link met het sociale karakter van onze activiteiten in de verf te zetten). De opdracht voor KOMOSIE houdt concreet o.a. in: de ontwikkeling van een nieuw logo, basishuisstijl, kwaliteitskader, communicatie-aanpak en –mix en een beperkte website.
 - Contactpersoon: Etienne Rubens
4. **Ondersteuning van het online platform de Schenkingsbeurs**
- Doel: de noodzakelijke taken (blijven) uitvoeren om het online platform Schenkingsbeurs te onderhouden en er een succes van te maken.
 - Taken:
 - Bekendmaking/promotie van de Schenkingsbeurs, in het bijzonder bij potentiële schenkers:
 - Validatie van inschrijvingen en 1e lijnshelpdesk voor (vragen van) gebruikers
 - Persoonlijke begeleiding van (potentiële) schenkers bij hun eerste schenkingen
 - Verbetering/ontwikkeling i.f.v. (evoluerende) behoeften en noden van de gebruikers
 - Betrokkenheid en inspraak van de stakeholders en de gebruikers door de organisatie van 2 werkgroepen/stuurgroepen Schenkingsbeurs en de gebruikers te informeren via elektronische nieuwsbrief ('infoflash')
 - Waarom?: Het online platform www.schenkingsbeurs.be vergemakkelijkt schenkingen van voedseloverschotten en is een actie binnen de Ketenroadmap voedselverlies 2020 en het VAPA. Het is nu 1 jaar 'live' en veel sociale en voedselhulporganisaties schreven zich reeds in. Het platform raakt meer en meer bekend bij bedrijven in de voedingssector en het aantal schenkingen in Vlaanderen steeg sterk in de voorbije maanden. Desondanks blijft de vraag naar voedselschenkingen groter dan het huidige aanbod. Het platform moet ook goede service kunnen blijven geven aan (de evoluerende noden van) de gebruikers.

- Contactpersoon: Frédéric Huybrechs
5. **Afstemming en samenwerking tussen sociale organisaties en lokale besturen bevorderen:**
- Dit is een transversale opdracht doorheen de hogergenoemde activiteiten.
 - De sociale organisaties stimuleren om samen te werken met het lokaal beleid armoedebestrijding.
 - Andersom lokale besturen warm maken om initiatieven te (leren) kennen en te ondersteunen die sociaal aan de slag (willen) gaan met voedseloverschotten op het terrein.
 - Hiervoor gebeurt afstemming en uitwisseling met de andere overheden die hierrond (ook) in contact staan met lokale besturen (departement LNE en OVAM van de Vlaamse overheid, VVSG, POD MI ...).
 - Contactpersoon: Caroo Torfs
6. **De ervaringen en knelpunten/aanbevelingen van het werkveld verzamelen en terugkoppelen aan het beleid.**
- De ervaringen en knelpunten/aanbevelingen die we verzamelen bij het werkveld en via bovenstaande activiteiten, analyseren we en koppelen we terug naar de Vlaamse minister voor Armoedebestrijding (die we zo ondersteunen in haar beleid en haar Vlaams overleg 'Toegang tot voldoende en gezonde voeding voor mensen in armoede') en naar andere relevante beleidsniveaus.
 - Dit houdt ook in het geven van presentaties over Sociaal aan de slag op relevante fora.
 - Contactpersonen: Caroo Torfs en Etienne Rubens

We willen als expertise- en aanspreekpunt resultaatgericht werken om samen met u een belangrijke positieve impact te bereiken met onze activiteiten op vlak van sociaal aan de slag gaan met voedseloverschotten in 2017! Doet u mee?!

5.1.3.3 Doelgroepen

Algemeen: Bestaande of startende sociale en sociale economie organisaties die "sociaal aan de slag gaan met voedselverlies" en waarbij de creatie van sociale tewerkstelling een doelstelling of aandachtspunt is.

Voor het Lerend Netwerk Sociaal aan de slag met voedselverlies:

- alle sociale initiatieven (sociale economie organisaties, bedrijven, lokale besturen of OCMW's, welzijnsorganisaties of armoedeverenigingen) die reeds sociaal aan de slag zijn met voedselverlies (als sociaal restaurant, sociale kruidenier, voedselbedeelpunt, voedselbank ...). Zowel jarenlang actieve als pas gestarte initiatieven zijn welkom.

Voor het Lerend Netwerk Sociale restaurants:

- alle sociale (buurt) restaurants actief in Vlaanderen (zowel sociale economie organisaties als andere sociale welzijns- en armoedeorganisaties (bv. CAW, welzijnsschakels ...).
- Afhankelijk van het thema kunnen andere sociale organisaties mee uitgenodigd / betrokken worden (bv. sociale kruideniers die ook verwerkingsactiviteiten hebben ...).

Voor de Uitwisseling rond aanbod maaltijden met integrale gezinsondersteuning:

- de geselecteerde projecten van de oproep aanbod van maaltijden met integrale gezinsondersteuning en eventueel andere lokale besturen / organisaties die ook hierin interesse hebben om dit mee te volgen.

Voor de Welkom in de sector Voedselverlies

- Alle sociale initiatieven die nog niet gestart zijn of startende zijn om sociaal aan de slag te gaan met voedselverlies en waarbij jobcreatie in de sociale economie een doelstelling / aandachtspunt is en nieuwe medewerkers in bestaande organisaties.

Werkgroep Schenkingsbeurs:

- Gebruikers van de Schenkingsbeurs (als ontvanger of schenker)
- elke geïnteresseerde ketenpartner (= federatie uit de voedingssector), (vertegenwoordigers van) de sociale organisaties, overheidspartners of andere stakeholders;
- Wie bereid is om mee na te denken hoe dit platform Schenkingsbeurs.be het best verder ontwikkeld/verbeterd en bekend gemaakt kan worden.

5.1.3.4 Onze contactgegevens voor meer info of vragen:

Contacteer een projectmedewerker Sociaal aan de slag met Voedselverlies van KOMOSIE vzw:

Etienne Rubens

etienne.rubens@komosie.be

Caroo Torfs

caroo.torfs@komosie.be

Frédéric Huybrechs

(uitsluitend Schenkingsbeurs)

Frederic.huybrechs@komosie.be

0484 24 73 61

0473 69 37 16

0479 91 38 29

Algemene contactgegevens:

E: voedselverlies@komosie.be

T: 03 281 03 30

@: www.komosie.be/voedselverlies of www.foodsavers.be

✉ Uitbreidingstraat 470, 2600 Berchem

Voor info en vragen over de Schenkingsbeurs:

@: www.schenkingsbeurs.be

E: schenkingsbeurs@komosie.be

Of contacteer 1 van bovenstaande projectmedewerkers.